

ივერიის

ბავთის დღის:

10	მან. კ.	მან. კ.
12	10	6
11	9 50	5
10	8 75	4
9	8	3
8	7 25	2
7	6 50	1

ცალკე ნიშნები — ერთი შუბრი.

„იბრაჰიმ“ ტელეფონი № 227.

გამგომავს ქართლის დრამატული საზოგადოების

აქტი ახსნად, რომ 20 აგვისტოდან დაიწყება გამოსაცემი წარგომად ნ. შინაბ სურს მონაწილეობა მიიღოს დასწრებითი ნიხაოს და შემოტანოს თხოვნა 20 აქ თხოვნა თეატრის დარაზი ში 12-დამ 1 საათამდე ყოველდღე.

გამგომავს ვილის აქტი

ბ. ი. შინაბი და მ-ნის მ. დ. ილარიონი. მიხელ ქუჩა, სახლი კრუხისი, 79. ავადმყოფებს მიიღებენ დღის 9 — 3 და საღამოს 4 — 7 საათამდე.

ქ. ქეთასია გ. ს. ქორაქაშაძის

პირველ დაწვევასთან დაკავშირებით მიიღებენ ყოველ დღე 25 აგვისტოდან. სწავლის ფასად დანიშნულია თვით მოსწავლეთა თემში 4 მან. (5—1763—2)

გმართვობა მუთისის სათა-

ვად ახსნად სოფლისა მით აქ-ბადეს, რომ ხსენებულ სასწავლებელში მისაღები ვაზნებები და ხელ-მეორედ გამოცდა მოსწავლეთა დაიწყება 25 მაისამდის, ხოლო სწავლა პირველ ენკენისათვის. (3—5—3)

გვირგვინი

ყოველ გვარს სასაბავთლო სა-მეცხს, როგორც სამოქალაქოს, ისე სისხლის სამართლისა, გვირგვინი გვარს არჩებს, ვტირთვობა აგრეთვე მამულთა ბანკში და მინი-მეცხს.

ველიტონი

ნატურა.

ოს, ნეტავი მქა დიდებად და ძლიერებად ზეცისა, სიმღერად, ბედნიერებად, ნაკადად უკვადებისა, — რომ შემოგვარო ყოველი, უმანკობის სამყარო, დაეძინოთ სოფელი, თვით სერაპიმთა სალონი..

ნეტავი უკვადებისა, რომ ნდობით ნათობს და გონა ჯილა დიდობის, ნატურა სილამაზითა, — თავი შეგვიტოვებთ, უცხო რამ სანახავად, მთელი ქვეყანა ვედრებით რომ გთვლიდეს სალოცად..

ნეტავი, მქა ვარდის კუკურად, გვირგვინი გვირგვინად, სწავლის და გულის მომზუნვად, — მუცელს გიმშენებდნენ ფურცლები, მუცელს მით გაიხაროსა, მუცელს და გულს გარბობები მხოლოდნით ნათობს..

ნეტავი, ვიყავი ბელულო, და მზინებელი გულისა,

მსურველთა მოგვმართონ დიდის 8—10 საათამდე და საღამოს 6—8 საათამდე. თქონიერების ქუჩა, სახლი პავიისა, № 80, ივთხეთ ა. მ. ახანაშვილი.

ტფალისი, 13 აგვისტო.

თუმცა ჩვენის საზოგადო საქმიების მუცელ მძიმედ და აუტყარებლად მსვლელობისა ჩვეულებრივად, მაგრამ ამჟამად შემერება და მიუყრება ზოგიერთის საქმისა, როგორც დღეს გვარგუნა ბედმა, ჩვეულებრივს აღე-მტება და ამიტომ ძლიერ გვაკვირ-ვებს. ჩვენი გავიკრება კანონიერია, თუ ვიტყვით, რომ იმ საქმიების გა-დადება, რომლის შესახებაც ვლაპარაკობთ, შეუძლებელია და ამიტომ უფოოდ სისწრაფე და დამტყრება გვმართებს.

რამდენი ლაპარაკი და სჯა იყო კერძოდ, გაზვიებშიაც და საზო-გადო დაწესებულებაშიაც გაბრიელ ენკოსპლის 35 წლის იუბილის დღესასწაულის შესახებ, მაგრამ აი, თვეზე ნაკლები დრო დაგვრჩა, საქ-მისა-კი არა ვიცით-რა მოვიდა თუ არა ნება-რთვა იუბილის გარდახლი-სა. შეიძლება უარი მოვიდა — ამიტომ-ბენ თუ არა ამ შემთხვევაში დღე-

კურობებით მოვიღებულნი, მღერალი სიყვარულისა, — სასტუმროს გიჟად მგლობლად, სულს ვტირებდნენ შეს ნახს სულს, შენ მყავდე ხადა, მწყობლობად, მე შენგან დამწვარს, დადავლს..

ნეტავი, მქა სიოდ მთა-გრილითა, მომფენად სიხარულისა, ამკრებად ცვათა ყველითა, მრავალ-გვარს ვაბადრულისა, რომ ცელქებრ ავშალ-დავშალო ვგ კულულები ვიზრდო, შიგ გრძობა ჩავსწნა, დავბალო, ოცნებით ვატაცებულო..

ნეტავი, ვიყო წყარო მითს კის-კისით ჩამობრბნალი, სათავი სიამ-სიკოსტლის და უკვადების სველი, — მოვიდ დილით შენთანა, დაგაბანრი პირი მე, ვანვლდნო სვედა შენგანა, შეგ თვალავ, შენი ჭირამე..

პეტა შემოღობი დედოფალი შარლოტა.

(თარგმანი)

1866 წელს რევოლუციონერებმა თოფით დახვრტეს მეცისის იმპერატორი მაქსიმილიანი. ამ მოკლე ხან-

სასწაულს ყერძო, არა ოფიციალური ხასიათი მისცენ თუ სრულიად დიარ ილღისასწაულებენ? ჩვენის ფიქრით, საზოგადოებამ უფოოდ უნდა იცო-დეს, რა მდგომარეობაში მის მიერ დაწესებული და განზრახული საქმე. ის საქმე მართო იმ წრეებს-კი არ ინტერესებს, რომელს მინდობილი აქვს, არამედ მთელს საზოგადოებას. მაშ რატომ მიმდინარეობს საქმე ჩემდ, სინდელში? რატომ დრო-გამოშე-მით არ მიაწოდებენ საზოგადოებას მისთვის საჭირო და სინტერესო ცნობებს?

თითქმის იგივე თქმის მეორე გან-ზრახულ იუბილეს შესახებ. ბევრი დრო არც რაფელის იუბილემდე დაგვრჩა, მაგრამ მიდის წინ ეს საქმე თუ არა, დემოტონ უწყის! კერძო კრებამ არჩია ამას წინად ორი კო-მიტეტი; შემთხვევით ეს არჩევა ისე მოხდა, რომ თითქმის არც ერთი ამ-ორჩეული პირი იმკრებაზედ არ იყო. მიიღეს არჩეულებმა კრების მინდობი-ლება თუ არა? თუ მიიღეს — გავზახ-ნეს „შუამდგომლობა, სადაც ჯერ არ-თუ სრულდებდა არ გზავნიან და კერ-ძოდ დღესასწაულობა გარდასწვე-ტეს? შეუდგნენ თუ არა საჭირო მზა-ლებას? სრულიად კანონიერია საზო-გადოების სურვილი, რომ ყველა ამ საკითხებზე პასუხი მიიღოს და ამი-ტომ ვიმოკრებო, საჭიროა დრო-გა-რძობებით ავტონომ მას საქმის გარე-შობება. ეს მით უმეტეს არს საჭირო, რომ სასაყვარელ მდონის იუბილის გარ-დახლის განზრახვის ქართული სა-ზოგადოება დიდის სიხარულით მიე-

ში მისმა ერთგულმა მეგობარმა ვინ-მე დემოლოტიმ გამოსცა თვისი მემორანტი, რომელშიაც; სანტერეს-სა ცნობათა შორის, ზემოხსენებულ შემთხვევის შესახებ, არის აგრეთვე აწერილი, თუ როგორ შესცდა კულოდამ მაქსიმილიანის შეუღლე დედოფალი შარლოტაში.

1866 წელს დედოფალი შარლო-ტა ოც-და-ექვსი წლის იყო. იგი იყო ფრიად განიერი, გამბედავი და სრულიად დამწებული თვისის თავზედ ლეკვროდა ბედის-წე-რა, როგორც ნაპოლიონ მესამეს. შარ-ლოტა მაქსიმილიანის ძალს ატან-და მისი ოცნებები, რომელიც ამ-ღლებს კაცს სხვა დანარჩენ ადამიანებ-ზედ. შარლოტამ გაიყო, რომ საფ-რანგეთის ჯარი მეცხრედამ წასულას აპირებსო და მაშინვე მიხვდა, რა სა-მ-წუხარო შედეგი მოელოდა ამ ამბავს, მაგრამ იმდროემდამ, რომ საქმეს დიდობდა ვასწავრება. თვის უპარ-ველეს მტრად იგი სთვლიდა სფრან-გეთის მარშალს ბაზენს, რომლის სა-ცემლო გულის წაღობი იყო მაქსი-მილიანის დაბნობა. შარლოტა ასე სჯიდა: ნაპოლიონმა არ იცის თვისის მარშალის მოქმედება; საქმათა ვცო-

გება.. წარსულს თვეშივე ყერძო კრება მძლეად მომავალ ქართულ საქმელ-მო-ქმედა საზოგადოების შესახებ. პრო-ბამ სამის წარდგენილ წესლების პრო-ექტებიდან აირჩია ერთი, დანარჩენ ორზედ უფოოდ ვცდელი და სრული. განიხილა და შევიწყობა ამ პროექ-ტის პირველი მუხლი, რომლით გან-მარტებულია „საზოგადოების სა-განი, ხოლო დანარჩენ მუხლების გან-სახილველად აირჩია კომისია. კო-მისიის დავებო, რაც შეიძლება ჩქა-რა განცხობა წესდება და მოეწევა კრება, რომლისთვის უნდა წარდგინ-და ოგისი მოსახრება. ამის შემდეგ კრება აირჩევა კომიტეტს, რომელ-საც დავებობა წესებისა, სადაც ჯერ არს, წარდგინა და კანონიერ-მმართველობის არჩევადა „საზოგად-ოების“ საქმის დაწყება-წარმოება. როგორც ვავიჯთ, კომისიის კიდევაც ჰქონია კრება და პროექტი განვიხი-ლავს, მაგრამ კრების მოწვევის აპი-რების თუ არა, ან რისთვის ავიჯინებს — არ გვემის. საქმელ-მოქმედო საზო-გადოების დაარსება მეტის-მეტად და-გვიჯინადა. ეს რამდენიმე წელსწე-ლია ვემზადებით, ვლაპარაკობთ, ვი-ხარებებით, მაგრამ საქმე თითქმის და-საწყისშივეა. დიდად სანატრელია, რომ „საზოგადოება“ ამ წელსვე გა-გვირდეს, კრება მომავალ სამოსწავლო წელს უკვე შევიძლოთ რამდენიმე მოს-წავლელ გავუწოთ დახმარება, რომე-ლიც მით ასე ძლიერ ესაჭიროებათ. მაშ ნურად გვიჯინებთ და ჩვეულებ-რივად ნუ გავაქანაურებთ დაწყე-

დინოთ მას ბაზენის საქციელი და ყველაფერი ერთაზად შეიცვლება. ამიტომ განიზრება მემამოხება ვამე-ლიანმა მაქსიმილიანისათვის მიწოდ-თვითონ-კი წასულიყო სფრანგე-თის იმპერატორთან, დაესინა ბა-ზენი პრისონი, ეთხოვნა საფ-რანგეთის ჯარის მეცხრედი კო-დექსით თვით დარჩენა, ვიდრე ავადობობიერ ჯარის შეადგენდნენ, რომლისაც დიდი წინა-ღმდეგი იყო სასწავლეთის მარშალი.

შარლოტა ასე სჯიდა, მაგ-რამ მის მახლობელთ-კი ამ აზრების განხარციულების იმედს არა ჰქონ-დათ. „ჩვენმა, ამბობს დემოლოტი, სრულებით დარწმუნებულნი ვიყავით, რომ ნაპოლიონ III-მე თხოვნა არ შესრულდებოდა. ამ დროს ვერგობა „შარლოტის იარაღ-დროია, ყოველ დღე მისალოდნელი იყო გერმანიისთან შეტაკება. საჭირო იყო იმპერატორს (ნაპოლიონ III-მე) მთელ ყოველ მხრიდან ერთად შეიკრება ჯარები, თორემ მერე გვიან-და იქნებოდა ჩვენ ასე ვფიქრობდით, რომ დედ-ოფლის წასვლა იქნებოდა „დასას-რულის დასაწყისი“ და რომ დედო-ფალი უკან ველად დაბრუნდებოდა. მაგრამ წინაღმდეგ ვერაფერი ვერ უნებდებოდა. მისი სფრანგეთში წასვლა გარდაწყვეტილი იყო. მხოლოდ საჭი-რო იყო ბაზენი როგორმე მოგვეტ-

ბულო საქმეს! უდაგილო არ იქნება აქვე ვთქვათ რამდენიმე სიტყვა ჩვენს საზოგადოე-ბაში ახლად დაბადებულ განზრახვის შესახებაც.

სწორედ ერთის თვის შემდეგ შეს-რულდება ასიწლოწილი მის მტრედ, რაც საქართველოს მუდმივი მტერი აუარებელის ძალით შემოესია დაუძ-ღურებულს ქვეყანას, ააიხრა იგი და მიჰსწამა გასწორა ჩვენი დედა ქალაქი. ამ ურაცებს და ვაშმაგ-ბლის მტრს მედრად შეეგება წინ და შეგებოდა შედარებით ერთი მუკა ქართველობა თვისის საყვარ-ლის და საკვირველის „გმირთა გიმი-რის“ წინამძღოლობით. ლომებრ შე-ეტანენ გმირი მთვე — სადალი და გმირი ჯარი სამშობლოს გამანადგურე-ბელს, მაგრამ ურაცებმა მტრმა სძლია სიმწინდამ და მასთან საკვირ-ველმა ბძალობა იმსხვერპლა მაშინ მრავალი ქართველი გმირი; თვით დიდებულს გვირგვინისანს ძალით დაატყვებნენ ბძობლის ვილი.. დი-დებულთა და მათთან სიმწინდისა და რაო ჩვენის სიტორიაში! შთაბო-მავლობამ არ უნდა დიდოწყისის და რაო და იმ ქართველ გმირების სა-ხელი საუკუნოდ უნდა დარჩეს ქარ-თველთა სიხვედრაში..

„ივერის“ მითხვედრებში იციან უკვე, რომ საზოგადოებებში აღიძრა ბაასი იმის შესახებ, თუ როგორ უნ-და მოიხსენიოს და როგორ იმგლო-ვიაროს ქართველმა ერმა ამ ამირ-ების ასის წლის მთავრობის დღე.. გახვთებში გამოიქვება აზრი ყერ-

ყუბინა, მაქსიმილიანე და შარლოტა ცუდს მდგომარეობაში იყვნენ: არ შეეძლოთ, მარშალის დაუთანხმებლო, ნაბიჯი გადადგათ სადმე და, რასაკვი-რველია ბაზენს რომ შეეტყო დედოფ-ლის საფრანგეთში გამგზავრება, რომ-ლის უპირველესი აზრი მისი დასმენა იყო, იგი არ გაუშვებდა. მაშინ მო-ვიჯინებთ მთელი კომედა: დედოფა-ლმა ვანცხადა სურვილი იუკატანში წასვლისა, მაგრამ იგი ვერაკატე-საკენ ვაგმგზავრა, ასე არ იმ დროს, როდესაც დედოფალი ვერაკატეში გემში ჯდებოდა სფრანგეთისაკენ ვანცხავრებულად, იუკატანისაკენ, ვხა-ნა და დღესასწაულებს უმზადება ხა-ლხი. იმ დიდი სვიტადამ, რომელიც დედოფალს ახლად, მხოლოდ ერთმა-კი მათგულმა იცოდა საიდუმლო; ერთმა მათგანმა დღესასწაუ-კი დატყრა, რომ დედოფლის გაქცევის ამბავი გვიან შეგეტყო.

ბაზენმა გაიყო ყველაფერი, დიდად განარისდა და მაშინვე აუწყა ვერაკა-რუცი მღვარ გემის კაპიტანს ვამოპ-კიდებოდა დედოფალს და დაბრუ-ნებინა. გვიან არ იყო; ვიჯინებ ბრძა-ნება თვის ადგილს მიადწყედა, შარ-ლოტას უკვე რვა საათის მანძილი ჰქონდა ვაგლოდნი.

ძო კრების მოწვევისა, კომიტეტის არჩევისა და სხვა ამგვარ საშუალებათა საკურობის გამო. მაგრამ ყოველივე ეს მხოლოდ საქმის გაქიანურება იქნება. რადგანაც დროცა და გარეგანი და დავაწინააბარა შეიძლება, უნდა სხვა გზა ავირჩიოთ. ჩვენის უმჯობესი იქნება ქართლ-კახეთის თავად-ზნაურობის წინამძღოლმა, რომელსაც უმჯობესად ვაძლევთ პირებზეა ამ საქმის გადართვა, თავის დროს ეს წმიდა მოვალეობა. მიიწვიოს რამდენიმე კაცი და მათთან ერთად გარდაწყვეტილის მგლოვიარობის წეს-რიგს (თუ საქროა ნება-რთავს აიღოს) და დროზედ საჯაროდ გამოაქვეყნოს თვისი გარდაწყვეტილება.

იო ამ საქმეთა გამოა იყო ტვილისში წარსულ თვის სჯა-ბაასი. როგორც ვხედავთ, არც ერთის დავა-ნება არ შეიძლება, მაგრამ სამწუხაროდ ყველა მუცად მძიმედ და აუქარებლად მიმდინარეობს.

ლო.

ახალი ამბავი

* გუშინ ტვილისში ჩამოვიდნენ ფოთის ქოლქის მოუგავი ნ. ნიკოლოძე და ორი ფრანგია ინტერნო; ერთი იმთავითი ძიოტირ ცნობილი ანკერია ვეროპაში და ეჭვლის თანაშემწეა. დღეს ეს ინტერნო ზ. ნიკოლოძემ უნდა წარუდგინოს მთავარ-მარტოხელს და ხმამ შეუდგებიან იმ გზის მიმართულების გამოკვლევას, რომელიც კავკასიის კრისის გზას უნდა შეუერთდეს: სვანეთზედ, ზუგდიდზედ, ფოთამდის. ამ გზის მიმართულების გამოკვლევა, როგორც მკითხველებმა იცინა, მთავარობასთან ითხოვნი პრინციპი ზ. ბოლდენ-

ბურგა და თავ. მიხგრელითა ნიკოლოზმა. მთავრობისაგან ზ. ნიკოლოზს უკვე მიიღო თანხმობა ამ თხოვნაზედ და იმის გამო საფრანგეთიდან გამოიწვიეს გუშინ ჩამოსული ინტერნოები.

* 1892 წ. ეკავსიაში ქრისტიანობის აღმადგენლის საზოგადოების წლიურ კრებაზედ საქართველოს ექსარხის მავლიდინობა წინადადება წარუდგინა კრებას, — გადაედოთ საზოგადოების ფულიდან ოთხასილადან ხუთას თუმანამდე წიგნების გამოსაწარბად, რომელიც უნდა დარგებოდა ზემოხსენებულ საზოგადოების სამრევლოებს, სამრევლო სკოლებთან ბიბლიოთეკების დასაარსებლად. კრებამ ერთხმად მოიწონა ეს წინადადება და მომხრე მინდევს გამოაწერს წიგნების არჩევა და სიის შედგენა ტვილისის ერთს დეკანოზს, რომელსაც კლდეუც შეასრულა ზემოხსენებულ დავალებმა. წიგნები საეკლესიო და სასულიერო შინაარსისანი არიან. რუსულ წიგნებთა შორის ასი თუმანისა თუ ცოტა მეტისა ჩვენი ქართული წიგნებიც არის გაწერილი. უმეტესი ნაწილი სკოლებისა ქრისტიანობის აღმადგენელს საზოგადოებას აქვს თუ-შე-მავხესტურეთში.

* შორაბნის მახრის მომრიგებელ მოსაპართლის თანაშემწედ დარეზინაშეთ გარბიეს (კ. ნოე, ოპოზ.).

* ჩერნომ. ვესტ. — ს. ატუბინსებერ პეტერბურგიდან, რომ სსკულის საქმეთა მიმსტრის მურავიოვის თაო. რიბით ახსენდა კომისია, რომელმაც უნდა წარჩინოს ბათუმისა და სახუმის ოლქებში სადავო მამულების საქმეები.

* ჩვენ მივიღეთ ახლად დაბეჭდილი წიგნი: — საქართველოს შესახებ ანუ ვეროპოლითა მოლოდინათა

დღელოფამა დანახა, რომ პლატ. ფორმა ცალკეობა, როდესაც დიონახა, რომ დაქარავებული კარგით სასტუმროში უნდა გემგზავროს მისი სახეს იმისთანა მწუხარება ვიდეურინა, რომ შესაბარლის იყო შესახედავად. სასტუმროში შარლოტამ მარტომ მოსურვა და ჩაჩნა. მთელი დამე სტორია. დიდიან ქანი ბარბოისა და სპატიო მხლებელი ქალი გავიკუბულნი იყვენ დღელოფის გარტერული თვადების გამომეტყველებით.

სენკლედამ ამ დღის განმავლობაში ამბავი არა მოსულა-რა. მედრად დღეს მოვიდა კარის-კაცი და შარლოტა იმპერატორთან მიიბატეა საუბრებზე. შარლოტამ უთხრა, რომ იგი იმპერატორთან მივა გიზიტავდა სასაზზე. სენ კლუზე გამგზავნება მთელი ტანჯვა იყო დღელოფისათვის. მის ქნ ბარბოი ახლდა თან. ჩემი მშენიერი დღელოფისი თვადება, ამბობდა ის, ცრემლებისაგან დაწითლებული იყო. იგი მთლად სხეულს შეეყრა. ვაცოც-გ მისი მწუხარება იმდენად გაძლიერდა, რომ იძულებული ვიყავი რამდენჯერმე მივხევედი და დამეშვიდებინა, როგორც ბავშვი. ყველა ამოა. იყო ერთს წუთს შემდეგ მისი უღიღებულსობა ეკლავ კიოდა და ტრობდა ისტერიკულად. მე დიდად ვეჭვობდი, მეგონა დღელოფალი ვერ აიტანს ენტის-მეთქი.

და მოგზაურთა ცნობები, ვახტანგ მეფის წყროლები საფრანგეთის მეფესთან და მეფე ერეკლეს მიწერ-მოწერა ინგლისის წარმომადგენელთან. ზ. ქ. -ისა.

წინის მესამე თავში აწერილია მეფე ერეკლეს მიწერ-მოწერა ინგლისში მცხოვრებ მღვდარ კრებს იაკობ შაბრიათან, რომელიც 10 მილიონის შემდეგ ფულითა ჰქონდა და 15 ათასი ინლოეთის მოსახლეს. როგორც სჩანს ამ წიგნიდან მეფე ერეკლეს მიწერ-მოწერა 18 წლის განმავლობაში ყოფილა გამართული. 55 გვერდი და დირს 15 კ.

* გუშინ-წინ, 11 ავგისტოს, ნაშუადღევს მტკვარმა ჩამოატარა დამარტოვნი ჯარის-კაცის გვაში გავი ერთმა მეთევზემ გამოიტანა წყლიდან. ზღ მხოლოდ ხალხითა ბერანგის ამხანაგ იყვა. როგორც ტყუპობდა, ქართველი ჯარის-კაცი უნდა ყოფილიყო. გვაში სადავმყოფოში წვიდა.

* ს. დიმი, (შორაბნის მახრა): უფიქრობამა შინილად შეგაწუხა. დიდად სიხებებმა მოსვენება აღარ მოგვცა, რის გამოც მინდარე ჩხერიმლო საშინლად დაპატარავებული.

* ჯავახეთი: ბევრი სოფელია ჯერ კიდევ, რომელმაც სრულიად არ იცის-რა იმისი, რომ ძველი ქალაქის ფული გაბათილებულია. ამას წინად აქეთ ორს თათარს 1884 წლის ორი ქალაქის თუმანიანი ემშობინა და ჰსურდათ დაეხარადებინათ, მაგრამ ახალს ფულზედ, რასაკვირველია, მათ არაინ ვარდასცვილიდა, როდესაც შეიტყვეს თათრებმა, რომ ფულს გადასული ჰქონდა და აღარავინ აიღებდა, გაკვირვებით დაუწყეს ერთმანეთს კითხვა: «ნია ბიზ შინდი, ანაზ ტუი-მალუბო?» (ჩვენ აქედანს რატომ არ ვიცობთ?)

სენკლეს ახლოს დღელოფამა სკვირვული სიმარე გამოიჩინა. ძალა დაატანა თავისი თავს და დამორჩილა აშლილი ნერვები. დამშვიდებული ავიდა სასახლის კიბეზე. მასინძელი არ მოგვებინა. მოსამსახურეთა უბრალო ტანს-კეულიც აუკარად აშტკეობდა, რომ სტუმარს დიდის პატივით არ უმხლებდნენ. რამდენსამე ითახზედ გაიარა და ბოლოს ნახა ოსონი, ვისი ნახევა უნდოდა. ნახობოლო III მე უფლაშეგს იგრებავდა. ის ოთხთა შედგა ტანის რხვიით და ძალდატანებითილითი უნდოდა და დაეყრა ნამდვილი სულის მდგომარეობა. ათს წაშს მიგებებს და საღამს მოუდნენ.

ნაპოლეონი თვისის მეუღლით, შარლოტესთან ერთად მეორე ოთხთაში შევიდნენ. გვიდა ერთი საათი. უკვე მოისმა ხმა-მალა ყვირილი. ეს შარლოტე იყო. — მართლაც რომ მე მმართებდა არას დროს არ დამეკიწუნებ, ვინა ხართ თქვენ და ვინა ვარ მე! მე ყოველთვის უნდა მხსომებოდა, რომ ჩემს ძარღვებში ბურბონთა სისხლი სდგას და არ უნდა მიმეყენებინა შეუპოვებულყოფა ჩემს შთამომავლობისთვის ბონაპარტთან თვისი მოხრება და ვინა უბრალოდ დაკავშირებით!

კიდევ გაიხმა რადე ხმაურობა და მერე სიწუმე ჩამოვარდა. გვიდა რამდენიმე წამი. გაილა კარები და გამოჩნდა იმპერატორი მთლად აღელ-

თო)? ამისათვის ყოველად საკროა დგომლობების მთავრობას, ახალის ფული გავქმება მთავრობისის სოფლის მდღელებს და სასოფლო მონხელთ, რომ ხალხმა დანაშაული ვადამდე, გამოსცვალოს ძველი ფული ახალზედ, თორემ ვინ იცის რა გაქირავებამ უნდა გამოიყენოს გლეხმა თავისი უკანასკნელი გროში, რომელიც იქნება როგორც მოწინააღმდეგე ჰქონდა უნახელი და ამ დროს-კი ეუბნებინა, რომ შენი ფული გაბათილებულია, ალარაინ აიღებს!

ქო რ ა ს კ ო ნ დ ე მ ც ი ა .

ხში. წელს აქეთ მოსავალი ვარგი არის ქერისა და თივა ექ ძალიან ნაკლები ითიბება, ცხვარი სახაფხულო ბინებიდან კარგად გაკეთებული ჩამოვარა, ნაშენი და მატყლიც კარგი მოპყვა, მაგრამ წველიც უნალო-ზობის გამო, რადგანაც ცოვი გაზაფხული იყო, ძალიან განვლადიდა და ამიტომ მეცხვარებმა წველაღლებით (ყველ-ებოთა) ყლოვინდებურზედ ნაკლებად ისარგებლეს. მატყლიც მცირე ფასად გაყიდეს მეცხვარებმა; სწორედ ისე და იმ ფასად იწებეს. ჩარჩებმა, რა ფასათაც თითონ ეწებებოდათ. გაზაფხულის მატყლი აქეთ გაიყავა ფუთო მანეთიდან 4 მანეთიამდე; მას-კი აღარ ამატებია. ერთი უზედურება ისარის მეცხვარების თანხა, რომ როცა ზოგი ერთი ჩარჩები მატყლს ვაჭრობენ, სოფლად ვაჭრობისეც დროს-კი არ უწინავენ მატყლსა, არამედ როდესაც პატრონი ბარდახს მატყლით სასეს მიუტანს ურბინით ღუწის კარებზედ. ჩარჩებმა აქა აქეთ გაბართული საწარმა, სადაც გარბის მავერად უწყვიით დანაშარლი რიყის ქვები; წაიდა და გაიყვ ველად გახლოო მემ-

ვენულა. აქაც კლდელოს ხმით მან ქნ ბარბოის დაუბახა. ამე ითო გაეკანდი, ამბობს ქანი ბარბოი, და დავინახე ჩემი დღელოფალი ტახტზედ უძრავად, უჯანაზლად გადაწოლილი. დღელოფალი ვეგენია მის წინ დაბოქლი იდგა ოდგალონით ხელში. თვისი პატარა და მშენიერი ხელეუბნი უბრალოდ უნდა და ხელეუბნეს უსამედ ვეხზედ. კეთლმად დღელოფალმა ნახად გაუხსნა ტანსამოსი და ვენბო-კი დახადა. შარლოტე გავიდა მოვიდა, მაგრამ ისეც-მალე დაკარგა ცნობიერება და იდგა უჯანაზლად. იმპერატორი ბოლოასა სკემდა უკმაყოფილოდ; მერე გარეთ გავიდა და ქანი ბარბოი დაეკითხა დღელოფალს ვეგენას:

— როგორ მოხდა ეს? დღელოფალმა გაიტეცა-გამოიქნია თვისი მშენიერი პატარა თივა და მერე დაბლა ხმით უპასუხა: — თქვენ იცით აზრი მათის უღიდებულსობის მოგზაურობისა, ბაზნის და ჩვენი ჯარია, მაგრამ ოკუნეს აქეთ მხარეს სსქემეტად იხლოებოდა. იმპერატორმა ჯარი ერთად უნდა შეკრიბოს, აღერო მთა-კი მიიღოს ბაძინება და ბარბონ ჯარი საფრანგეთში. რა ესტეკა? მეცა და იმპერატორსაც გული გვიცეცებდა... უფრო დიდი სავსენი ჩამოვირეგნე საქმეში: ჩვენ უნდა ვიფიქროთ უპირველესად საფრანგეთზედ და ჩვენს შვილებზედ, ვიდრე შევსწრაფთ ჩვენ ქვეშევრდომთა სის-

ცხვარე, შენმა ათასმა ცხვარამ რამდენი ფული მატყლი გაიბარა და რა წონა დაქირა? არ იფიქროთ, რომ ამისთანა გამოწონის საწარმო-ქვებს ამ მეცხვარემ ან ვიციც ჯერ არს, ყურადღება მიიპყროს და ჩარჩები გაუბლებს სასწარმის განჩეგვა. თუ ვინმე რაგვს გაუბნავდეს ჩარჩსა და ერთს სიტყვას სისწორით შესწონს, მაშინ ვი იმისი ბრალო! იმის მატყლს სულ დაუფო-ლებენ და ახლოს აღარ გაუვლილია. შარშან ეთოს კორკსონდენტს აქა-უნდა ორი ჩარჩი თითქმის მტრად გაუბნენ, რატომ მატყლის უქანანობა გაუბნენ? — დაეწერია.

კალმის-წერა. 9 მარტომისთვეს, 1895 წელს.

მ ა რ თ ა მ ლ ი მ ს მ ა მ ლ ა მ ი მ ი მ ი და მ ა თ ი მ მ გ ზ ო მ ა რ ი მ ბ ა .

ვინ მოეგვარეს არ უკეს, იგი თავისს მტერად.

ყველა აქრად იცის, თუ რაგვარს მდგომარეობაში არიან ქართველი მოსწავლენი რუსეთში, რომელთა რიცხვი დღით-დღე მატულობს, იზრდება. უკანასკნელი მოვლენა დიდად სასტიკო-სასახაროა ჩვენთვის, მაგრამ მაგარი ის არის, რომ რუსეთში ჩველენ თუ არა, იქაუბის უკიდურესს და ქონებრივ შეუწყებულს მდგომარეობას ვერ უძლებენ, ემოჩილებიან და მერსამში ჩამოდიან ჩვენში დასტუტულ-დადავლებულნი, რომელიცა აღმ-თივენი ხშირად გამოთვლილია. ამის დასამტკიცებელი და ნათლად დამასურათ-ხატებელი მავალითები რომ ჩამოეთვალა, მეტად მიმანია, რადგან, ჩემის აზრით, ყველა გულ-შემატყარამ ქართველმა კარგად უნდა იცოდეს ამ ოც-დაათის წლის განმავლობაში უღლორად დაკარგულ ქართველ ნასწავლ ახალ გაზდათა რიცხვი. ვინ იტყვის, რომ ეს უზედურება არ არის? არაინ.

ხლსა და ქონებას მათის გულსთვის, ვინც ყველაზედ ძვირფასია ჩვენთვის. დღელოფალმა დიდად ამოიხზრა. საწყალი დღელოფალი, ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი ვანწარბილება იმპერატორისა და ჩემი გულწრფელი სიყვარული. საცოდავი დღელოფალი მთელი საათი იცდა თავისი საქმის საკვირვოლის სიტუაციის დასაშინებლად. ანუ ვინ იტყვას, რომ ვინაგრო მან, თავ-ზარი დასცა იმპერატორის მიერ უბრის განცხადებამ. იგი ყველა თავისი იმედებს ამ თხოვრებელს აუკარგა და სრული იმედს ქონდა კარგის შედგობა, იცდა და მიგონარლი

რად ხდება ეს ასე, რა არის უმთავრესი მიზეზი, ამის შესახებ გელოვანობა არაა ჩვენი მიზანი, რადგან დრო-გამოწვებით ამის შესახებ არა ერთხელ და ორჯერ უღამარანო ჩვენს ეურნალ-გაზეთებს. ამ წერილში, როგორც სათაური ამტკიცებს, სულ სხვა მიზანს ვსთვლი.

მართალია, ყველა მოსწავლეთა მდგომარეობა არაფერი სსსიმოვნოა მინიკულ-დამინიკულ, ნივთიერად ყველა ცუდს მდგომარეობაში არიან ჩაქვილები, მაგრამ მთელს რუსეთში მოსწავლე ქართველთა გუნდში, ვინც კარგად დაავიწყდა, შენაშენს ერთს ნაწილს ამ გუნდისას, ეს ნაწილი მიზნობრივად თქვენს თვალს, გულს-სულს, ვინცხვას; ამ ნაწილის მდგომარეობა გავაკვირებთ და გათქმევინებთ ძალა-უნებურად: „ნუ თუ მართლა ასეთიარად დასჯილი არიანო! მართლა რომ დასჯილი არიან კიდედო მოსწავლენო, თორემ რა დასჯის კვირის უნივერსიტეტის მოსწავლე ქართველებმა, რომ არც ერთი სიტყვით არ არსებობს (რასაც ვირველით, კავსიელი) მოსწავლეთა რუსეთში კი-მდის დასი!*) ეს ხდება მაშინ, როდესაც სხვა უნივერსიტეტებში (მედიკალი და იუსტიციის უნივერსიტეტში), მხარუნიველი რომ არ ჩავთვალოთ, ჩვენებურნი კერძო პირნი ნიშნავენ, აარსებენ სტაბილურს, კიდედო-კი ვის ასოვს... განა პირველს „შინაზარდ“ წამოსაყენებელი არ არის კიდედო-უფრო უარეს მდგომარეობაში ჩაქვილებულნი ოდესაში თითქმის ყველას ეძლევა სტიპენდია (რასაკვირველია, ქართველებზედ ვაშობ), ჩვენს უნივერსიტეტშიკი სხვაგვარად ვინ ჩივს, ან მესამედ ვინ დატყბს, ნეტო ითხის ან სამს კაცს ჰქონდეს, არ დაიფიქროთ, რომ ამ ვაჟ ბატონი

ნებს სხლიდგან (საქართველოდგან) სულადგან არ მოდიო... საქმარისა, ვინცხვას, ეს უკანასკნელი ფაზა იმართს მდგომარეობის გამო-სარკვევად... ამს წინადა ამის შესახებ მინდოდა იბრიოდ სიტყვა მეთქვა ჩვენის პერიოდულ გამოცემის საშუალებით, მაგრამ სამწუხვრად ვაგზავნილი წერილი რბაც მიზნის გამო არ დაიბეჭდა.

თუ, ამგვარმა განსხვავებულმა მდგომარეობამ აიძულა კვირის მოსწავლეთა ამხანაგობა მიენათ ზოგიერთი ამხანაგობისთვის, ვინცართა წინაშედგან არ სხვა რაიმე ამგვარი კვირის ქართველ მოსწავლეთა სასარგებლოთა*. ერთი უკვე იქნა კიდევ ამას წინადა გამართული ბორჯომში ელ. ბეთანიშვილის მიერ. მეორე წარმოდგენა გვიჩვენდა ქტაისშიც ვაგვემართა, მაგრამ თვითის უქონლობის გამო ვეღარ მოვახერხებთ. ნაცვლად ამისა ამ თვის ოცს რიცხვებში გამართული იქნება ქალაქის ბაზოში „მუსულარში“ სერიოზოა ამგვეზრთი. იმედია ზემოდ დასაბუთებულს განსხვავებულს მდგომარეობას კვირის ქართველ მოსწავლეთა ჩვენი საზოგადოება გულ-გრილიად არ შეხვდება და არ დაუხარებს საქველმოქმედო საღაროში ჰაუზი წველილის შეტანას! შემოარჩურება მიიღება ჩემს სახელობაზედ.

კვირის უნივერსიტეტის მოსწავლე მთავარი ბოლქვაძე.

ამაბანი ჩავენი ცხოვრებისა.

(ფუძემდებ ვერა კ-ძისას).

I
ელისაბედ ბელკრულოდის დაქვრივდა სამისწლის შემდეგ ქართან ცხოვრების და დარჩა ერთი ქალი შვილი თამარო. თუმცა დედამა და მზავიდან სხვანი ნაწინაობნი ეუბნებოდნენ, რომ გათხოვილიყო, მაგრამ ის

დიდ უარზედ იდგა. ბევრ სიღარიბეს ითმინდა ახალგაზდა ქვრივი, რადგან მჭირსობა არაფერი დარჩნდა ვარდა ვაღისა. ამ საწუწულოდ ჩინად-ერთი იმედი ელისაბედისა იყო თვისი თამარი და აგრეთვე იმედონებდა, რომ რაბან ქმარს უშაბლდეს სასწავლებელში ჰქონდა კუსტი დამთავრებული და თანაც „სტატკი სოვეტნიკი“ იყო, მის თამარკოს საქალე-ბო ინსტიტუტში მიიღებდნენ. ეს უკანასკნელი იმედი მღერს ამხვევებდა ელისაბედს, ზირად ოცნებობდა სასწავლო, რომ ჩემს თამარკოს ინსტიტუტში მიიღებენ, მერე კურსს დაამთავრებს და ცხოვრების წყარო გამოიმჩნდება. თამარკო რვა წლისა ჰყავდა ელისაბედს, როდესაც მან ერთს რუსულის მკოდენ თხოვნა დაწერინა სასყიდლით და მართავა ინსტიტუტის მმართველობას, რომ მისი ქალი „კანდიდატა“ ჩაერცხათ ინსტიტუტში მისაღებად. თამარკო რაგორც „სტატკი სოვეტნიკი“ შვილი ჩარცხულ იქნა კანდიდატა; შემდეგ ბედმა მალე გაუღიმა და ერთ-ერთ ვენკო ინსტიტუტში მისაღებად. დედის სიხარულს სახლვარი ღარ ჰქონდა, მას ეგლო უფრო ნათლად მზადებას სასწავლებელში წასაყვანად. საწყალს დედას რადგან თამაროს ტანი-სამოსისთვის და სხვათა ფული არა ჰქონდა, მან ვალი იღო და ისე მომზადვარა თვისი იმედი ინსტიტუტის მმართველობას.

II
ბატარა თამარკომ თუმცა იუცხოვა პირველად ინსტიტუტის ცხოვრება, რადგან მიჩვეული არ იყო, მაგრამ როგორც უფრო ადვილად მისასხვევია მივიღო-ღედი ცხოვრება, იგრც მალე მიჩვედა ინსტიტუტის მდებარეობას და

თანაც არისტოკრატულს ცხოვრებას; თუმცა მის დედას ასე ეგონა, რომ ჩემი თამარო შვიერ მწუჭრავალი ინსტიტუტშია, მაგრამ რასაკვირველია მისი აზრი შემდარბი იყო. ელისაბედმა არ იცოდა, რომ მის თამაროს ამავე თუ ქამა-სმა არ აქვდა, არამედ გარკვეულ ფასსიერებულად-ცუკი ფაქტონი გამოჰყავდათ სასიეროდ. ამნარბა ცხოვრებამ სრულებით და-ფიწყებინა თამაროს თავისი დედის ღარიბული ცხოვრება, იმს ეგონა დედა-ჩემიც ასე განცხრომით არის შინაო და ამისთვის არა ნაღვლობდა მშობლებზედ. ასე ცხოვრებდა თამარი ინსტიტუტში და კარგადც სწავლობდა, რის გამოც ყოველ წლივ კლასიდან კლასში გადადიოდა.

III

ერთს მშვენიერ დღეს მზე ახლად ამოსული იყო, რომ საწყალი ელისაბედი თავისი დერფუნს ჰკვიდა. სწორედ ამ დროს მოვიდა გზირი და ქისკარდგან დაუძახა, მენზედ რაღაც ქალაღი მოვიდა მამასახლისის სახელობაზედ და ჩაიბარეო. ელისაბედი კოტა არ იყო მშვენიერა, რადგან გუხინა ვერ აიღო, ვისგან უნდა ყოფილიყო და გავშტოა გზისავედ გამოსართმევით. კანფერტს რომ დაჰხვდა და რუსული წყურვი რომ დაინახა, კოტა არ იყო მშენი; ეკვი შეიტანა იქნება ვინმე მიჩივლიო. შემდეგ როდესაც ვაენმა კანფერტი და რუსული აქვრლებული წყურვი დაინახა, თავბრუ ეხსიოდა საწყალს, მაგრამ სოველში ამა ვის ნახამდა ვარდა მღვდლისა, რომლის წვეულებაც ემსოვებოდა ელისაბედს. რადგან სხვა საღსარი არა ჰქონდა, იგი გავშტოა მისენ, რომ მშვეტყო წყურვის შინაარსი. ბედზე მღვდელიც შინ დაჰხვდა. ელისაბედმა მიუწყებთ მიუტანა წყურვი მღვდელს, რომელმაც ვახსინათანავე დაიწყო კითხვა. საწყალი მშვენიერული

ლი მშვეტურება თავის მოძღვარს და მოუმიწოდებ ელოდა ბარათის შინაარსის გაცემას. ელისაბედი სულ იმს ეჭვირებდა, უთუოდ მოვალესაგან არისო და ლოდინში სულ ფერი მისდებოდა. მღვდელმა, რა ვაათავაკითხვა მოუბრუნდა ელისაბედს და დიმილით ვახარა: წყურვი შენი ქალისაგან არის, მშვიდობას იწერება და, სხვათა, შორის იწერება—ქართული დამაფიყვდა და ამისთვის რუსულად გვეტოა. ელისაბედს შინაო სიხარულიდ შეეცვალა საწყალს, სიხარული-საგან თვლებით ცრემლებით ეცხებოდა. იგი გამობრუნდა შინისკენ და ვინც შეხედებოდა ნაცნობი, თავისი სიხარულს უზიარებდა; ყვედავლივ ჩემს თამარკოს, რუსულად სწერს და ლაბარკობს, ასე რომ ქართულს ძლივს-და ახერხებოდა.*

IV

თამარკო უკანასკნელ კლასში იყო. დედა მისი დღეებთა სთავიდა, როდის მოიღებოდა მის სიღარიბეს და მარტოც ყოფნას ბოლო. მენატროდა იმ დროს, როდესაც დაუბრუნდებოდა ვინ კურს დამთავრებული თამარო და შინ დადებოდა იცხოვრებდნენ. თამაროსაგან თუმცა სზირად მოსიღობდა რუსული წყურვი რომ დაინახა, მაგრამ რამდენიმე ხნით თამაროს წყურვი დგვიანდ. დედა ფიქრობდა, ვი, თუ ჩემი თამარი ან ავად არის, ან რამე უჭირსო. ამ ნაირი ნაღვლივ სზირად მოიწყებოდა ხოლმე საბარლო ელისაბედს. ერთხელ, სწორედ ამნარბად ფიქრის დროს, მოუტანა გზირმა ელისაბედს წყურვი; მან მალდობის თქმაც ეწელი მოსაწრო, რომ გზირისთვის ეთქვა, მსწრაფად გავშტოა მღვდლისაგან, რომ მშვეტყო თავის ერთად-ერთი შვილიდელიც შინ დაჰხვდა. ელისაბედმა მიუწყებთ მიუტანა წყურვი მღვდელს, რომელმაც ვახსინათანავე დაიწყო კითხვა. საწყალი მშვენიერული

*) მართა კავსიელი ქართველი.

შორს თქვენის საწამლებლით, თქვენ ხომ დაინახეთ, მიუბრუნდა ის თვის თანახმებდელს ქალს, კანფერტი-ლინს, მათ უნდათ მომწამლონ, რომ ამით თვითმად მომიშორან. ნუ დამტოვებთ.

დღივალად შარლოტა კუაზუხედ შეიშოა.

ის ეტლით წაიყვანეს. ყველას გული შეტკივდა. მათ რაცხეში ნათობო-ბო III-ად. სასტუმროში მთილად დაქვრივდა ენაბა; ექმს მორჩინის იმედი ჰქონდა. იმპერატრიცა გერმანიისაში წაიყვანეს, მერე იტალიაში კოტად მოეზობინდა, მაგრამ მინც ყოველ წელს მკვლელები ელანდებოდნენ.

დრომა ამით არ ვთავიბებოდა. დარბის მეორე ნაწილი მიხდა რომისი. აქტი სწორედ დრამა-კომედია იყო; კომიური ნაწილი იმდენად სასაცილოა, რომ მიუხედავად საშინელის ამბისა, მკითხველს თვისდა-უნებურად გაციენება.

შოაბა დაიხუტა. წივივის შემდეგ ჰპათნ წაიყვანეს. ჰაბი წესისმებრ დაუხვდა და რადგანაც შოკოლადის მიორთმევედა, ამიტომ სთხოვა ნება დაეთათო საუბრე ვაგერტელებინა. შარლოტამ თანხმობა გამოუცხადა. ჰაბი კვლავ ჰამას შეუტედა, მაგრამ დაიხვდა გაცივდა, რადგანაც შარლოტამ თვისი სამი თითი ჩაუყო ჰაბს ფინჯანში და მერე ლოკვა დაუწყო.

— ეს ხომ მოწამლოდია არ არის, მე-კი ყველაფერს მოწამლოდს მამ ლევინ ხოლმე, მე მშვიერი ვეცდები!

ჰაბი ვაკვირებულ იყო ამისთანა საქეულით, ზარი დარეკა და უბრძანა შარლოტასთვის ფინჯანი შოკოლად მოეტანა.

— არა, არა, წაიჭურჩულა შარლოტამ, ისენი მოსწამლოვინ, თუ ვაგავს, რომ ის ფინჯანი ჩემთვის არის. დიდად ვაღვლობთ, მე მირჩვენია თქვენთან ერთად ერთს ჰქიპში გიხსლოთ და კვლავ ჩაყო ფინჯანში თვისი თითები.

ჰაბი მიხვდა, რაში იყო საქე და ჰუბრძანა ექმნი მოეყვანათ; ვიდრე ჰაბი ამ განკარგულების აძლევდა, შარლოტა ამგვარადვე ჰყოფდა ჰქიპში თითების და ოლიკავდა. მერე ელი მითლი მიუბრუნდა ჰაბს:

არის საწამლოა!
მერე დაუწყო ლაბარაკი მეცისკის საქმეებზედ სრულის შეგებობითა და სწორითა. მაგრამ წინადა მამ ამ დროს მხოლოდ იმაზე ფიქრობდა, როგორ მოიშოროს იგი თავადმ. მან თავის მხრედ დაიწყო ლაბარაკი იმაზე, რომ გრის კრებაზედ უნდა დაესწრო თავი-ფელომანეთ, ამასთანავე უნდა მიიღოს ერთი კარდინალი, მაგრამ შარლოტად ამასზედ უპასუხა.

— ნუ მომაქცევო ყურადღებას. მე ვივადები ფინჯანთან და თქვენ უფრს არ დავაგდებთ. მხოლოდ გერე ნუ გამგზავნით უკან, იქ ქუჩაზე მე მკვლევები მიღარავებენ...

ჰაბი და კარდინალი ანტონელი ბევრს ეტლიდებდნენ, როგორმე ვაგვეყვანათ ვატიკანიდამ შარლოტად, მაგრამ ის არა თანხმობდათ და სულ იმს გაიძხოდა, რომ ვიდრე არ დაღამდება არ წავალ აქედანა. იძულებული იყვენ დასთანხმებოდნენ ჰაბის ძლიერ-ლობით და დღეა თავი შარლოტას. ამ შემთხვევამ ისე იმოქმედა მასზედ, რომ სამი დღე ვიდრე იყო. დღეოფრდამ ეს დღე ტიკანის მიბოლიოთეის წიგნების ვადათვლირებებს მოანდობდა. საღამო-და დაეკითხნენ, რომელ საათზედ მოართვენ ელო.

— ეტლი, ვაკვირება მან, მე არ მინდა ეტლი, მე აქ ვთავივ დამქს. შეუძლებელია ქალმა ვატიკანში გაათავინდებო, ამიტომ ჰაბის სასახ-

ლევინს ყველანი დიდად მშვეტებულნი იყვნენ.

დღივალად სტიროდა, სთხოვდა იქ დარჩობას. ჰაბის შეეცოდა შარლოტა და ნებადართო. საღამოთი ის დაამშვიდა და დაეძინა. მეორე დღეს, როცა კვლავ დაიწყეს ვატიკანიდამ მის წასვლაზედ ლაბარაკი, შარლოტამ დიდი უარი განაცხადა. საჭირო იყო რამე ხერხი ეხმარათ. ვარდსწყვიტეს როგორმე მოეტყუებინათ და ახლოს მონასტრში წაეყვანათ, რომ იქი-ვინ განგზავნათ სხლში. ჰაბი უბრძანა მონასტრში კარგად დაჰხვებოდა. საწყალს შარლოტას ძალიან იამა, როცა დაინახა, რომ აქ მინც ეგებებინა მას, როგორც ვაკვირდებოდა დედოფალს, ყველაფერი დაწვრილებით ვახსინჯა, ყველისა პერსით ექცოდა და გერეოვანი აღსუსტი მიცვა კარდინალს „სტეკუაზედ“. ყველაფერი ვახსინჯა, დარჩა მხოლოდ საშარეულიო, სადაც დღეს ქვაბებში იხარშებოდა ყმ-წვილებისთვის საჭილი.

აქ შარლოტას კვლავ მოაგონდა მოწამლოა, საწამლოა, უტეხა ჩაყო ადლებულს ქვაბში ხელი მხარამდის ამოღო ხორკის ნაქერი და დაუწყო კრწმავებით ჰამა, თანაც ერთრულედ ბოდა მონასტრის წინამდევარს ქალს.

ვათავა ხორკის ჰამა შარლოტად და მხოლოდ მამინ იგრძნო ტიკანი-ლოვ ხე-ი საშინლად დასწვოდა ადუ-ღებულს ქვაბში. მკლავიდან ტყვი სრულიად ვადასძვრა და გული შეუ-ღილიდა. წყლული მალე შეუხვების და ცნობა მიხდელი წაიყვანეს თვისის სადგამში. აქ გონზედ მოვიდა და ეკითხა:

— სადა ვარ მე?

— ვატიკანში, მივედა ექიმბა. მაგრამ ჰკუა-შეშლდენი დიდად ექვიან-ნი არიან. იმპერატრიცამ ფარად ვა-დასწია და იცნო ეზო სასტუმროს წინ. შარლოტა ვამავდა და აქეთ-იქით აწყვებოდა. იძულებული იყე-ვნი მლოვო წაშვებული ჰარანგი ჩე-კნით მისთვის. ამის შემდეგ დღეო-ფალი კუაზუხედ აღარ მისულა. ხო-ლო ხან-და-ხან საკვირველს ხსო-ვანს ჩენს ხოლმე. ბოროტება იქნე-ბოდა სურვილი მისი კუაზუხედ მო-სვლისა. იმპერატრიცა რომ კუაზუხედ მოვიდეს, ეს მისთვის გოჯახებით იქნება, რადგანაც იგი საშინლად დასტანჯავს მას.

შარლოტამ აქამდის არ იცის, რომ მისი მეუღლე მაქსიმლიანე რვეო-ლიუციონერებმა თოთხი დახე-იტეს.

გზლი-კი ვერაფერი სასიამოვნო ამბავი მოსვლიდა ელისაბედს ქალი-შვილი-საგან. თამარკოს წერილი ანაირად თავდებოდა: „Я выхожу за русскаго офицера; если онъ согласится, ты пріѣзжай съ нами жить—если нѣтъ, такъ можеть быть у насъ будутъ лишніе день-ги. Будемъ присылать; скоро выйдёмъ въ Россію. (მე რუსის აფიცრს მიეყვება ცოლად; თუ ის თანხმა გახდა, ჩვენთან წამო საცხოვრებლად—არა და მანდ გამოგვხვენი თუ რამე დაგვიჩნა. ჩვენ მაღე წავალთ რუსეთში). ეს უკანასკნელი სიტყვები, რომელნიც მღველია გადართარებნა, ლახვარასებით მოხვდა ელისაბედს გულზედ; საწყალს გული შეუღონდა და უკანაბრად დიდხანს ეგლო. ასე ის სისარული, რაც პირველ წერილის მიღების დროს გამოიარა და ოცენებანი, საწყალს სულ ერთიანად გაუშვამდა.

ბუღბანი. „უკანს ბილკანი“ უარ-კუფს ვერაბის გზებუების ცნობას, ვი რომ სტამბულოვის მკვლელობის გამოძიებამ არაფერი არ გამოამდგინა. მართალია ტრუტკინიერი განთავისუფლებულია, რადგანაც მის წინააღმდეგ გამბტყუნებელი საბუთი არ ჰქონდათ გამოძიებელი, მართალია მკვლელობაში უშთავრის დამნაშავე—გალოუ—ჯერ ვერ შეიპყრო მთავრობამ, მაგრამ მთავრობის ხელში ჰყავს რამდენიმე პირი, რომელით მკვლელობაში მონაწილეობის მიღებამ მრავალი საბუთი ამტკიცებს.

„იტალი“ ამბობს, რომ სტამბულოვის სიკვდილის წინად გარდაუტყია ერთ უნგრეთის ეურნალისტისთვის თვისი მემუარები; მალე ეს მემუარები ფრანგულ, გერმანულ და უნგრულ ენებზედ დაისტამბებინა.

ნარკვევი

(უფრანგ-ვახუთებიდან).

დღემშობი მოკლელ იუწყებობდნენ იმის შესახებ, თუ როგორი შეტყევა და არტულობა მოხდა ინგლისის საზოგადოებათა პარლამენტში ირლანდიის საქმის შესახებ. ირლანდიელს აზრად აქვთ დღევანდელ პარლამენტის სესიის პარლამენტის წევრთა უმეტესობისა უსიამოვნება მოეყვინა. არტულობა შემდეგის გარემოების გამო მოხდა:

პარლამენტმა პარტენტონმა თავისი სიტყვაში სავედრები განუტყდა ლიბერალებს, რომ ისინი „ჰომოფილი“ ნაშვლიად მიმდევრნი არაიან არ ყოფილან. ნაციონალისტმა ტანერმა უპასუხა, რომ „ეს სიტყვა“ ამაზედ ღაპარკში პარლამენტის თავმჯდომარეც ჩაერთა.

თავმჯდომარე, პატუვეტული წევრო, სთქით თუ არა თქვენ, რომ „ეს სიტყვა“?

ტანერი ი. მე ესთქვი, რომ „ჰომოფილისთვის“ არასოდეს არ გვიღალტნია. თამჯდომარე, მე ესთხოვ პატუვეტულს თვისი სიტყვა უკან დაიბრუნოს და ბოდიში მოიხადოს (ყველანი უწინებენ).

ტანერი ი. რომდესაც თქვენის ადგილიდან სდგებთ, ნე საზოგადოებათა პარლამენტთან ღაპარაკი აღარ მიხვლიან. თამჯდომარე, როგორც ვიხსენებ, მიძულუბთ გთხოვით და წაიჭებთა აღადგინებთ.

ტანერი ი. არა, ჩემს სიტყვას უკან ვერ დაიბრუნებთ. ნე იგი სრულიად საშარლანად მიხანია. (ისმის ყვირობა; უკან დაიბრუნოს უკან დაიბრუნოს!).

თამჯდომარე, მოგწვეთ წესიერება აღადგინოთ! თქვენ არღვეთ პრეზიდენტის უფლებასა და ზრდლობის წესს.

ტანერი ი. კმაყოფილებით ვასრულებ პრეზიდენტის შენიშვნას, მაგრამ ტყუილს კი ვერ მოტყვი. ამ დროს წამოვდგა მინისტრი ჩემბერლენი და თხოვა, რომ გაყოფილი ირლანდიის დებუტატი პარლამენტისგან გაეყვანათ. მინისტრის წინააღმდეგ ერთხმად მიღებულ იქნა, ტანერი უწინააღმდეგვება და არ ჰსურს ადგილი დატოვოს. მაშინ პარლამენტის თავმჯდომარემ მიიწვია პარლამენტის პოლიტიკა და უბიძგა პარლამენტის მოწინააღმდეგე წევრი გაეყვანა. ბოლოს ადგა ტანერი და სთქვა: „პრეზიდენტი მიზრძანებს კრების თავი დაგვიტოვო; უფრო მეტი კმაყოფილებით ვაწებებ თვენ და გავდივარ გარეთ, ვიდრე შეივლილი“. მაგრამ გარეთ გამოსვლის მაგივრად ტანერი მინისტრებს მიუახლოვდა, ჩემბერლენი თითონაშვირა და ხმა-მალდა შევეყვარა;

„იოდეს!“ ისმის ყვირობა: „წესიერება! წესიერება!“ პარლამენტის პოლიტიკის ჰსურს ძალით გამოიყვინოს, მაგრამ ტანერმა დღნაყთ გასწია კარებისაკენ და გამოსვლის დროს უკან იყურებოდა ჩემბერლენსაკენ და იძახიდა: „იოდეს, იოდეს!“ პარლამენტისგან გამოსვლის დროს შიგ კარებში ბლომდ მოყვართ თავი დებუტატებს, ტანერმა შეუტახა: „გზა მომტოვო; გიყვებს მოვეშორდეს!“

ამ არტულობამ ყველაზედ ცუდი გავლენა იქონია, რადგანაც ასეთი უსიამოვნება შემთხვევა ინგლისის პარლამენტში იშვიათია ხომღუ.

წერილი რადამტის მიხართ.

„უომრწველსად გთხოვთ, თქვენის გასწვიის საშუალებათ მისე მიაძკეთ, უგუდათადაცა მადლობა გამოგუყვადო ქანს თამარ კეწვლის ასულს, რომელმაც ჩემს სასარგებლოთ წარმოდგენა წამოაბნა ავგისტოს სოფ. ახალქალაქში. წარმოდგენილი იყო: კომ. 2 ჰოქ. უკერ და-სხორენე, მუკე დაქოფინდნენ“ რ. კრისთავის და კუჩინ მანისას ქუდაც. წარმოდგენამ ნაწებულად ჩაიარა და ხალხსაც ნასამაჟე და აშადა. სულ შეიკრებოდა იყო 81 ჰ. 30 გ., აქედან დასნაკება 11 მ. 05 გ., დარჩა 70 მ. და 25 მ., რომელიც უნებ შეივდა.

ზარეუკე დიღს მადლობას გუგნადგებქვ. დარია და ქსე. სად. თანხსაშეაქვს პიდეუბის გასუადგისათვის და უგუდამ ბართ, ვინც თავისი შრომა არ დაიშურა და მონაწილეობა მიიღო ამ წარმოდგენაში.

პეტერბურგის სამხატრო სკოლის მოწვეუ ალექსანდრე თანხსაშეილი.

1895 წ., 11 ავგისტოს, სოფ. ახალქალაქი.

დეკემა

(რუსეთის დეკემათა სავეტონსაგან).

12 ავგისტო.

პეტიტორი. 12 ავგისტო. ხელმწიფე იმპერატორმა ინება და ნება დართო, რომ რუსეთის იმპერიაში შეგროვდეს თანხა ფრთის საკრებულლო ტამპის ასაშენებლად.

აბინა. 12 ავგისტო. გახუთები ამბობენ, რომ ვეროპის სულგრძელობა მაკელონის შესახებ, სადაც ამდენი ბაზაბოსული ამბავი ხდება აჯანყებულთაგან, სრულიად გაუტეზარი არის.

მონონი. პოტესტანტო მი სიონერებს ხელ-ახლავ ვიდ მოგებრა ხალხი. ბრბო თავი დაესხა ამერიკელი მისისის, დაინგრა სკოლა და საჯარე-ეკლესია; ოთხი მოწაფე დაჰკრილია. ჩინდელი ყვიროდნენ: „არ გვიანდ ეს გადამთიელი ეშმაკებიო.“

ლონდონი. პორტეტში ჩაუტყვეს ზღვაზედ უშეკლებელი ჯაჭმინი გემი „პრინც ჯორჯ“ 14,500 ტონიანი.

განსხალეგანი

გამოვიდა და ისყიდება „ძოსე სონელი ღ მისი ამირანს-დარეკენიანი“ წყრილი მ. ჯანაშვილისა. (60 გგ. ფსი 10 კაპ.)

Table with 2 columns: Item Name and Price. Items include 'წერა-კითხვის საზოგადოების წინის პალასიში', 'ახალი ვარიანტი წმ. ნინოს ცხოვრებისა', 'საბუთის კარი ყლით ი. გოგებაშვილისა', etc.

საჯამერკია გყრსეხი

ქალების და ვაჟებისათვის. (წელი მეთოთხმეტე).

კურსების დანიშნულება ის არის, რომ სპეციალური საჯამერკია განათლება შესძინოს მსურველთა, რგორც ქალებს; ისე ვაჟებს და მოამზადოს ვარჯიშობის შემწეობით ანგარიშის დახელოვნებით მიკონდა. სწავლის ათავები შემდეგ ატესტატები ეძლევათ. 1895—96 საწმწავლო წელს შემდეგი საგნები იქნება სსსწავლებელი: 1) საჯამერკია გყრსეხი, 2) საჯამერკია ათათეტკა, 3) ზუსტადტეკა მარტივი, ორიც და სანაკო, 4) ათათეტკა სასჯამერკია ჩოთკა, 5) საჯამერკია მიწმწავლო, 6) საჯამერკია და სათამაშო წესადგენა, 7) მსწავლო-წერა და წერა გაგებრა და შობანი (исправление дурного почерка).

სწავლა დაიწყება 15 სექტემბრიდან. ახლად შემომსვლელთა მიღება დაიწყება 1 სექტემბრიდან, ყოველ დღე დილის 10 საათიდან თერაპიეტადე და სიღამის 4 საათიდან 8 საათამდე, კურსების სადგარში, სასხა ლექსინსადე ფრანგოთავის № 9, სერგაევისა და ნაკოონის ქუჩასზედ, ავთოთავს მარდამარ.

პროგრამები და წესები კურსებისა უსსსადდე შეიძლება მიიღოს მსურველმა კურსების სადგარში და ძმთა წოთონიკების საბანკო კანტორაში, სიონის ქუჩასზედ.

ვინც ქალაქს გარეშე სტოვრებს, შეუძლიან წერილით მიმართოს კურსების დამარეტელს მ. მანუკიანსს, ტელეფონს.

(24—1596—12).

შეადლხსად დამტეიებელი 20 მარტს 1891 წ. დაგვ ღვეპი სსჯომადოეგა „როსსიძე“ ს. პეტერბურგა, Большая Морская, 37. მითლდ გენადღებელი დასაუქმებელი თანხა აქვს 20,500,000 მან სასჯომადოების სარგებლიანი ქალაღდები სახელმწიფობანეში ინსახება. სასჯომადოების მოქმედება. დასჯომადოების სიონსხისნი მკრე პრემიით (შესატანი ფული) და მეტად სასარგებლო პირობით, სახელმადობ: 1. დასჯომადო სიკვილიამდე (საუჯემოდ ოჯახისა და სხვა); 2. დასჯომადო ვაღიანი (სიერის დროს გამოხატანი თანხა, საშობოე და სხ.); 3. დასჯომადო შემოსავლიანი (პენსია მოხუტთათვის, ქკრითათვის, სტაბენთა ყრმათათვის და სხვ.) მოარულით სიკვილი ვერ დაბარკოლებს დასჯომადოების თანხის მიტეპას; დასჯომადო შეადურ შემოსავლისაგან როგორც კვირთა კვირისა, ისე საერთო, სასმანგო, ქანსებში მოსამსახურეთა და მომუშაეთა; დასჯომადო ციხისაგან ყოველ გვირ უძრავისა და მოძრავის ქანების; დასჯომადო ტრანსპორტისა, სჯავთ, მდინარათ, თუ სხეუთათ გავზენოდ საქონლისა. განსხადება დასჯომადოებისა და უოკლე გვირ რნობეი ეგზენე-ბა უმთავრესს მმართველობას, (ზოღამათ მარსკათას, სჯეთი. ახსლო, № 37), კავკასიის ოლქის სამმართველოში, ტფილისის (სოლოლაკი, სერგევის ქუჩა, სახლი № 9) და სასჯომადოების აგენტებს მშვირის ყველა ქალაქებში. უოკლე შემოსავლისგან დასჯომადო ბაღეუბა მკჯაგურს (როგორც ოკიის გზაზედ, ისე გვესიით მიმავალთ) მიტეპათ რგონის გზის სადგურებზედ; ტუაფასში, ბაქოს და ბათუმს, დ გეგუ-უფოდასადგურებზედ. 50—5—49